

Uitreiking PGS'en: veiligheid blijft dynamisch

Na lang sleutelen en het nodige bloed zweet en tranen, was het 15 maart eindelijk zover. Tijdens een feestelijke samenkomst in De Lindenhof in Delft werden vier geactualiseerde PGS'en toegevoegd aan de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen. Dat betekent echter allerm minst dat het werk nu af is. Integendeel, zo bleek ook uit reacties van het publiek. Het onderwerp gevaarlijke stoffen blijft volop in ontwikkeling. Een korte terugblik.



"Ons land is goed bezig wat betreft veiligheidsniveau op het werk", opent voorzitter van de PGS Programmaraad, Gerrit van Tongeren, de middag. "Het onderwerp leeft. En PGS levert daar een belangrijke bijdrage aan. Maar het kan beter: de nieuwe versies die vandaag worden uitgereikt doen daarbij ook weer een duit in het zakje." Zorgen zijn er ook, zo beschouwt Van Tongeren. Over de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven, de verschillende werelden van beleidsmakers en werkvloer, de status van de PGS'en en de veiligheidscultuur binnen bedrijven.

Wijzingen op een rij

Onder toezicht van zo'n honderd aanwezigen werden de geactualiseerde PGS'en 8, 15, 28 en 30 uitgereikt door Gerrit van Tongeren. De ontvangers hebben allemaal een duidelijke link met PGS, die ze vervolgens tijdens hun presentaties uit de doeken deden. Maar eerst lichtte Paula Bohlander van de PGS Beheerorganisatie kort de belangrijkste wijzigingen toe. Voor alle vier de PGS'en geldt dat allereerst de uniformiteit is aangepakt. "Er is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van standaard teksten en een goede aansluiting op andere PGS-publicaties", licht Bohlander toe. "Verder moet alles goed aansluiten op de actualiteit van wet- en regelgeving en op nationale en internationale normen. Uiteraard zijn alle reacties met vragen die zijn binnengekomen bij InfoMil verwerkt."

Kijken we naar iedere PGS apart, dan zijn enkele wijzigingen opvallend. "PGS 8 is sinds 1997 niet meer gereviseerd, dus dat werd wel eens tijd. Vereenvoudiging was hierbij een sleutelwoord: vereenvoudiging van de indeling in koelmethode, vereenvoudiging van het aantal typen objecten waarvoor effectafstanden op basis van warmtebelasting zijn opgesteld." Verder is er een hoofdstuk met beveiligingsaspecten toegevoegd en zijn de hoofdstukken over etiketten, good housekeeping en management versoepeld. "Ook is de mogelijkheid om organische peroxiden onder PGS 15 condities op te slaan, afgestemd met het PGS 15-team. Tot slot zijn is het begrip 'werkvoorraad' geïntroduceerd en is er een nadere omschrijving van de dagvoorraadruimte."

PGS 15 is de meest gebruikte van de reeks. Bohlander licht kort toe wat er bij deze richtlijn aangepakt is. "De errata die eerst los bij de richtlijn zaten, zijn nu geïntegreerd in de tekst. Verder is de brandveiligheid opslagplaatsen verbeterd, is de leesbaarheid van het hoofdstuk met algemene eisen voor de opslag verbeterd, is het voorschrift 'werkvoorraad' afgestemd op de praktijk, en is het hoofdstuk over spuitbussen aangepast. Zo mogen lege gasflessen nu apart opgeslagen worden." Bijzondere aandacht is er voor de uitwerking van de eisen aan het uitgangspuntendocument (UpD) voor opslag met beschermingsniveau 1. "Dat beschikt over een UpD met alle gegevens voor goed ontwerp en werking van een brandbeveiligingsinstallatie. En er vindt controle plaats door een type A inspectie-instelling (geaccrediteerd door Raad van Accreditatie). Het UpD, met beoordeling door de

Inspectie-instelling, moet zijn goedgekeurd door het Bevoegd Bezag voordat de installatie wordt aangelegd." Ook voor tijdelijke opslag zijn eisen gekomen: dit hoofdstuk bevat gegevens over de opslag tot 10 ton zonder aanwezigheid van deskundig personeel, tot 10 ton tijdens de aanwezigheid van deskundig personeel en tot 30 ton tijdens de aanwezigheid van deskundig personeel.

En dan PGS 28 en 30, respectievelijk over de opslag van vloeibare brandstoffen onder- en bovengronds. Bohlander behandelt hen samen omdat ze veel overeenkomsten kennen. Beide zijn (net als PGS 15) sinds 2005 niet meer herzien. "Er is nu meer eenduidigheid tussen PGS 28 en PGS 30", licht Bohlander toe. "Ook zijn de voorschriften van dubbelwandige tanks gelijk aan enkelwandige tanks met lekbak gemaakt en zijn de minimale afstanden aangepast." Andere wijzigingen zijn dat de technische integriteit van de opslag is veranderd en nu geldt volgens BRL K-903. En de aflevering van de vloeibare brandstoffen is anders: PGS 28 is voor grootschalig en PGS 30 voor kleinschalig afleveren. "Tot slot zijn de richtlijnen geharmoniseerd met CE-markering." Bohlander roept de aanwezigen ten slotte op om vooral vragen en opmerkingen te blijven doorsturen aan het Projectbureau. "Daar leren we van en samen met u kunnen we zo werken aan een verdere ontwikkeling van de PGS'en."

Samenwerking

Tanja Klip, gedeputeerde van de provincie Drenthe en portefeuillehouder Milieu van het Interprovinciaal Overleg (IPO), stipt in haar presentatie de samenwerking op verschillende niveaus aan en roept het bedrijfsleven op zich toch vooral aan de PGS'en te houden. "De PGS hoeft niet tot op de letter te worden nageleefd, het is immers een richtlijn. Maar we zijn met elkaar wel verantwoordelijk om de techniek naar een hoger plan te tillen. Voor ons milieu, maar ook voor onze economie. U kunt als bedrijfsleven ook met alternatieven komen, waarbij u aantooit dat die gelijkwaardig zijn ten opzichte van de beschreven stand der techniek in de betreffende PGS. De PGS is dus vaak geen verplichting, maar wel verstandig om na te leven, zeker gezien het feit dat steeds meer vergunningen en wetgeving naar de PGS publicaties verwijzen. Volgt u de richtlijn, dan weet u zeker dat u aan de wettelijke verplichtingen voldoet!"

Klip beschouwt ook de rol van IPO in relatie tot de beheersorganisatie. "Ik heb positieve verhalen ontvangen, zoals 'als je eenmaal in een projectgroep zit, dan zit je vooraan bij de discussies over wet- en regelgeving'. Of: 'wij zijn zeer tevreden over de procesbegeleiding door het Nederlands Normalisatie-instituut (NEN)'. En als laatste: 'de manier waarbij de overheid, branche en het bedrijfsleven samenwerken bij de totstandkoming van de publicaties verdient lof.'" Maar er zijn ook zorgpunten, zo betuigt Klip. "Eén daarvan is de bemensing door provinciale PGS-deskundigen van lopende en toekomstige updates. De hier aanwezige managers roep ik op om in IPO-verband over oplossingen na te denken, mede in verband met de komst van de RUD's en BRZO-RUD's." Ook zijn er vanuit IPO zorgen over de rol van het Rijk. Klip ziet donkere wolken door de bezuinigingen die de bijdrage van het Rijk op verschillende gebieden aan de Beheerorganisatie in gevaar brengen. "Gezien het belang van de PGS'en mag het Rijk dat niet aan het vrije spel der krachten overlaten."

Werkvloer

Tijdens de koffiepauze genieten de aanwezigen van het zonnetje en van elkaars ervaringen en verhalen. Behalve lofzangen op de nieuwe PGS'en is er ook aandacht voor verbetering. "Ik ben hier om te horen of er nog nieuwe ontwikkelingen zijn, vooral met betrekking tot PGS 15. Wij maken daar als gemeente gebruik van", zegt Wim van der Vlis van de gemeente Westland. "Maar als ik toch een kanttekening mag plaatsen, dan is het dat de richtlijnen voornamelijk van toepassing zijn op grote bedrijven, terwijl de meerderheid van de bedrijven binnen onze





gemeente klein is. Bovendien ben ik een controleur die midden in het bedrijf staat. En ik zie dat er van achter de bureaus van de vergunningverlening mooie dingen worden bedacht, maar dat die in de praktijk onuitvoerbaar zijn. Daar moeten we in de toekomst meer op gaan letten, op de relatie tussen de bedenkers van de richtlijnen en de praktijk in de bedrijven zelf. Bovendien kunnen bedrijven door deel te nemen aan de werkgroepen zelf invloed uitoefenen op richtlijnen waar ze in de toekomst aan moeten

voldoen. Die realisatie is er nog te weinig."

Ook Ed Pols van de Van der Heide Groep ervaart de middag ook als bijzonder nuttig. "Ik ben hier om aandacht te kweken voor bliksembeveiliging. Dat is een onderwerp dat nog niet in een PGS geregeld is. Bovendien is het altijd leuk mensen te ontmoeten die zich voor hetzelfde inzetten als jij. Dat scheidt een band."

Cultuur

Frits de Groot, teammanager Energie, Ruimtelijke Ordening en Infrastructuur van VNO-NCW-MBK Nederland, benadrukte in zijn verhaal vooral de veiligheidscultuur die in bedrijven moet bestaan om PGS serieus en met succes in de bedrijfsvoering toe te passen. "Via het project Veiligheid Voorop proberen we dat te bereiken. Veiligheid Voorop is een initiatief dat er toe moet leiden dat een solide veiligheidscultuur de standaard wordt in alle bedrijven en ketens waarin grootschalig met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt." Om die cultuur te kweken is allereerst leiderschap vereist. "Goed leiderschap is in dezen dat de leiding moet betrokken zijn bij veiligheid en dat tonen: Walk the talk. Plus: de directeur of het management team voert daarbij zélf veiligheidsinspecties uit." Andere zaken die de veiligheidscultuur moeten stimuleren zijn actieve veiligheidsnetwerken onderhouden en de cultuur doortrekken naar de keten, met eventuele gevolgen van dien. "Concreet betekent dat elkaar controleren en ook durven zeggen 'je bent onze partner maar je houdt je niet aan de veiligheidsnorm. We zoeken dan wel een ander om zaken mee te doen.' Dat is natuurlijk bijzonder moeilijk, maar het is wel waar we samen heen moeten", aldus De Groot.

Andere punten die in het to-do-lijstje van Veiligheid Voorop staan, zijn het bevorderen van de competenties van werknemers op veiligheidsgebied, en het continu monitoren of de veiligheidssystemen nog up-to-date zijn. "En er moet aansluiting worden gezocht op regionale veiligheidsnetwerken", aldus De Groot. "Zo kun je met elkaar delen, van elkaar leren en onderwerpen uitdiepen. Denk daarbij aan bedrijfsbezoeken of het geven van workshops."



Status

Een ander belangrijk punt komt naar voren tijdens de presentatie van Jan van den Heuvel van de DCMR: status van de PGS'en, die hij behandelt tijdens zijn betoog over verantwoordelijkheid als het gaat om veiligheid. Het zijn 'slechts' richtlijnen, geen wetgeving. De vraag blijft bestaan of, en in hoeverre men die precies in vergunningen moet vervatten. Van den Heuvel roept bedrijven op om er actief mee aan de slag te gaan, en niet te wachten totdat de PGS in een eventuele vergunning pas tot wet wordt. Voor een deel heeft dit met de status te maken, maar deze kwestie kent ook overlap met de relatie die bestaat tussen het bedrijfsleven en de opstellers van de PGS. "Het moet wel werkbaar blijven. De man aan de machine moet straks uitvoeren wat een professor van achter zijn bureau

heeft bedacht." Ook de rol van de rijksoverheid stipt Van den Heuvel kort aan. Die moet vooral kaderstellend optreden, zo stelt hij.

Stand der techniek

Tot slot spreekt Erwin de Bruin. De voorzitter van de vakgroep Externe en Industriële Veiligheid van de NVBR praat de aanwezigen bij over wat de relatie van zijn organisatie is met de PGS'en. De NVBR wil zich meer gaan opstellen als adviseur en expert, en kan daarvoor dankbaar gebruik maken van PGS, zo zegt De Bruin. Ook bij een andere taak van de NVBR, het aanwijzen van risicovolle bedrijven, speelt PGS een belangrijke rol, schetst De Bruin. "We kunnen er veel criteria en berekeningen uit halen. PGS'en, en voor ons vooral PGS 29, bevatten immers de laatste stand der techniek en kunnen zo bedrijven helpen slimmer aan de veiligheidseisen te voldoen. Daar profiteert niet alleen het bedrijf van, maar ook de omgeving. PGS is in die zin onmisbaar."



Meer informatie?

Uw vragen kunt u stellen aan mw. Paula Bohlander via chemistry@nen.nl.

Of bezoek de website van PGS, www.publicatiereeksgevaarlijkstoffen.nl of www.nen.nl/pgs.